

УДК 78.071.2:37.015.3

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/99-2-39>

Олексій ТАРАН,
 orcid.org/0009-0000-5667-5152,
 магістр музичного мистецтва,
 викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності
 Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
 (Київ, Україна), taranoleksij1991@gmail.com

СУЧАСНИЙ РЕПЕРТУАР ЯК ІНСТРУМЕНТ МОТИВАЦІЇ ТА ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ УЧНІВ КЛАСУ ГІТАРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Стаття присвячена педагогічно обґрунтованому використанню сучасного репертуару у класі гітари як засобу мотивації та психоемоційної стабілізації учнів мистецьких шкіл в умовах воєнного стану. Актуальність дослідження зумовлена зростанням рівня хронічного стресу серед дітей шкільного віку в Україні, тоді як традиційні підходи до музичного навчання, орієнтовані виключно на технічний результат, виявляються недостатньо ефективними в умовах тривалого збройного конфлікту.

Дослідження має теоретичний характер; використано методи аналізу та синтезу наукової літератури з музичної педагогіки, психології музики та травма-інформованої освіти, а також порівняльний аналіз репертуарних підходів і узагальнення педагогічного досвіду.

Запропоновано авторське трактування поняття «сучасний репертуар» як функціональної, а не хронологічної категорії, що охоплює будь-який матеріал, актуальний для конкретного учня в культурному, емоційному та особистісно-ціннісному вимірах; в умовах воєнного часу до стандартних критеріїв добору додається обов'язковий критерій емоційної безпечності матеріалу.

Виокремлено та обґрунтовано чотири взаємопов'язані функції такого репертуару: мотиваційну (через ідентифікацію учня з матеріалом і відчуття автономії), терапевтичну (через механізми емоційної регуляції – зокрема епізодичну пам'ять і ритмічне захоплення), стабілізаційну (через передбачуваність знайомого матеріалу як нейробіологічного ресурсу) та освітню (через соціокультурну актуальність, що підвищує увагу до деталей виконання). Розроблено диференційовану репертуарну модель для початкового, середнього і вищого рівнів підготовки з наскрізним акцентом на сучасній і класичній українській музиці як інструменті формування культурної ідентичності та психологічної стійкості. Методичні підходи спираються на принципи травма-інформованої педагогіки: ізо-принцип, поурочну діагностику психоемоційного стану учня, передбачувану чотириблокову структуру заняття та реальний вибір репертуару. Практична цінність дослідження полягає у можливості безпосереднього застосування запропонованих підходів у роботі педагогів класів гітари мистецьких шкіл України.

Ключові слова: гітарна педагогіка, сучасний репертуар, психоемоційна стабілізація, травма-інформована освіта, ізо-принцип, воєнний стан, мистецька школа.

Oleksii TARAN,
 orcid.org/0009-0000-5667-5152,
 Master of Musical Arts,
 Lecturer at the Department of Instrumental Performance Mastery,
 Borys Hrinchenko Kyiv Metropolitan University
 (Kyiv, Ukraine), taranoleksij1991@gmail.com

CONTEMPORARY REPERTOIRE AS A TOOL FOR MOTIVATION AND PSYCHO-EMOTIONAL STABILISATION OF GUITAR STUDENTS IN WARTIME

The article addresses the pedagogically grounded use of contemporary repertoire in guitar classes as a means of motivating and supporting the psychoemotional stability of arts school students under wartime conditions. The relevance of the study is driven by rising levels of chronic stress among school-age children in Ukraine, while traditional approaches to music education – focused exclusively on technical outcomes – prove insufficiently effective in the context of prolonged armed conflict.

The study is theoretical in nature; it employs methods of analysis and synthesis of scholarly literature in music pedagogy, music psychology, and trauma-informed education, as well as comparative analysis of repertoire approaches and generalization of pedagogical experience.

The article proposes an original interpretation of "contemporary repertoire" as a functional rather than chronological category, encompassing any material relevant to a given student in cultural, emotional, and personal-value dimensions; under wartime conditions, emotional safety is introduced as a mandatory additional selection criterion.

Four interrelated functions of such repertoire are identified and substantiated: motivational (through student identification with the material and a sense of autonomy), therapeutic (through emotional regulation mechanisms, including episodic memory and rhythmic entrainment), stabilizing (through the predictability of familiar material as a neurobiological resource), and educational (through sociocultural relevance, which enhances attention to performance detail). A differentiated repertoire model is developed for beginner, intermediate, and advanced levels, with a consistent emphasis on contemporary and classical Ukrainian music as a tool for building cultural identity and psychological resilience. The methodological approaches draw on trauma-informed pedagogy: the iso-principle, lesson-by-lesson assessment of the student's psychoemotional state, a predictable four-block lesson structure, and genuine repertoire choice. The practical value of the study lies in the direct applicability of the proposed approaches by guitar teachers in Ukrainian arts schools.

Key words: guitar pedagogy, contemporary repertoire, psycho-emotional stabilisation, trauma-informed education, iso-principle, wartime, arts school.

Постановка проблеми. Повномасштабна збройна агресія Росії проти України кардинально змінила психоемоційний стан дітей шкільного віку. Згідно з даними сімейного дослідження Rating Group і UNICEF, проведеного за технологією Family 360° у жовтні 2025 р. та охопившого понад 1 500 дітей і підлітків віком 10–18 років, частка дітей із високим або підвищеним рівнем стресу зросла з 27% (осінь 2024 р.) до 37% (Rating Group, UNICEF, 2025). Найбільш уразливими виявилися дівчата віком 10–13 років: у 40% із них емоційне напруження за рік посилилося. Дослідники фіксують характерну динаміку: у дітей із підвищеним стресом домінують розчарування, хвилювання та втома, тоді як у дітей, чий стрес знизився, частіше присутні радість, спокій і зацікавленість.

Суттєвим чинником ризику є емоційна трансмісія в родині: у кожній п'ятій сім'ї домінуючий емоційний стан батьків і дітей збігається – найчастіше це тривога. Натомість дослідження виявило і захисні чинники: 68% дітей, які мають улюблене заняття або хобі, демонструють нижчий рівень стресу, а наявність спільного з батьками захоплення підвищує стресостійкість як дітей (57%), так і дорослих (64%). Це підтверджує: регулярна творча діяльність, зокрема заняття музикою, є не розкішшю, а педагогічною необхідністю в умовах хронічного стресу.

На противагу цій тривожній тенденції наукові дослідження переконливо засвідчують, що музичне навчання є дієвим ресурсом психоемоційної підтримки дітей. Мета-аналіз de Witte et al. (2020), що охопив 104 рандомізованих контрольованих дослідження, підтвердив значущий ефект музичних інтервенцій на зниження стресу – як за фізіологічними, так і за психологічними показниками. Окремі дослідження підтверджують, що регулярні музичні заняття сприяють розвитку емоційної регуляції та резиліентності у дітей і підлітків (Geipel et al., 2018).

Під час ізраїльсько-хамаської війни музична освіта, за оцінками педагогів, відіграла значну роль у емоційній підтримці учнів і збереженні їхньої залученості попри обставини значних потрясінь (Azaryahu, 2025). Схожий захисний ефект зафіксовано і в українському контексті: науковці Українського католицького університету встановили зв'язок між участю у культурних і музичних подіях та показниками психологічного благополуччя в умовах збройного конфлікту (Shyroka, Kuziy, 2025).

Отже, музика є не лише мистецьким, а й педагогічно-терапевтичним ресурсом – особливо в умовах, коли традиційні підходи, орієнтовані виключно на технічний результат, виявляються педагогічно недостатніми. Центральним інструментом цього впливу є репертуар – музичний матеріал, емоційно та культурно актуальний для учня. Педагогічно обґрунтованих підходів до добору такого репертуару у класі гітари в умовах воєнного часу в українській науковій літературі практично не розроблено – і саме ця прогалина визначає актуальність дослідження.

Аналіз досліджень. Проблема мотивації у музичному навчанні знайшла ґрунтовне висвітлення у дослідженнях Hallam та Himonides (2022): автори демонструють, що внутрішня мотивація формується за умови узгодженості між цілями учня і навчальним середовищем, а матеріал з популярної музики суттєво підвищує залученість, особливо в учнів із нижчим рівнем підготовки. Механізми емоційного впливу музики систематизовано у монографії Juslin та Sloboda (2010); виокремлені авторами епізодична пам'ять і ритмічне захоплення мають безпосереднє значення для педагогічної роботи в умовах хронічного стресу. Теоретичні основи музичної освіти в українському контексті розроблено у працях Ростовського (2011) та Олексюк (2013).

Окремий напрям утворюють дослідження травма-інформованої музичної освіти (trauma-

informed music education). Bradley та Hess (2022) узагальнюють підходи до роботи з учнями, що мають травматичний досвід; Kramer та Berger (2025) систематизують ці підходи стосовно музичних інтервенцій в освітніх закладах. Azaryahu (2025) дослідила роль музичної освіти під час збройного конфлікту в Ізраїлі і підтвердила, що музичні заняття залишаються ресурсом підтримки учнів навіть в умовах воєнних дій. Shiroka et al. (2025) проаналізували терапевтичні принципи музичних подій в умовах воєнного стану в Україні. Психоемоційний стан учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану досліджувала Ліічук (2023). Попри широку доказову базу щодо терапевтичного потенціалу музики загалом, у науковій літературі практично відсутні дослідження, присвячені репертуарній політиці та методиці роботи у класі гітари в умовах воєнного часу. Саме ця прогалина і визначає мету пропонованого дослідження.

Мета статті – комплексний аналіз ролі сучасного репертуару у класі гітари та розробка методичних підходів до його застосування в умовах воєнного стану з урахуванням психоемоційних потреб учнів. Дослідження має теоретичний характер і ґрунтується на міждисциплінарному підході (музична педагогіка, психологія музики, травма-інформована освіта): використано методи аналізу і синтезу наукової літератури, порівняльний аналіз репертуарних підходів та узагальнення педагогічного досвіду; застосовано теоретичне моделювання для розробки репертуарної моделі й концептуальний аналіз поняття «сучасний репертуар».

Для досягнення мети поставлено такі завдання: 1) визначити поняття «сучасний репертуар» як педагогічну категорію; 2) обґрунтувати його психолого-педагогічне значення в умовах воєнного часу; 3) розробити диференційовану репертуарну модель за рівнями підготовки; 4) запропонувати методичні підходи на засадах травма-інформованої педагогіки.

Виклад основного матеріалу.

1. Поняття «сучасного репертуару» у класі гітари.

«Сучасний репертуар» у педагогічній практиці – це функціональна, а не хронологічна категорія. Ключовий критерій – не рік написання твору, а ступінь його резонансності з внутрішнім світом конкретного учня в культурному, емоційному та комунікативному аспектах (Ростовський, 2011:56). До цього репертуару належать: твори композиторів ХХ–ХХІ ст.; популярна музика в педагогічно адаптованому вигляді; саундтреки до фільмів і відеоігор; сучасна українська музика; кросовер-аранжування.

В умовах воєнного часу до стандартних критеріїв добору додається ще один – емоційна безпечність матеріалу. Певні теми, тексти або тональні характеристики можуть бути тригерами для учнів із травматичним досвідом. Педагогу доцільно враховувати цей аспект при плануванні репертуару.

2. Психолого-педагогічне значення сучасного репертуару. Психоемоційний стан учнів в умовах воєнного стану зазнав суттєвих змін, що проявляється у послабленні навчальної мотивації та погіршенні результатів навчання (Ліічук, 2023). Сучасний репертуар здатен виконувати чотири взаємопов'язані функції.

Мотиваційна функція. Якщо цілі учня і цілі освітньої системи узгоджені, навчання є ефективним; якщо ні – учень відчуває відчуженість (Hallam, Himonides, 2022). Сучасний репертуар виконує роль «містка» між академічними завданнями і внутрішнім світом учня. Проект Musical Futures засвідчив: навчання на основі популярної музики підвищує мотивацію, зосередженість та участь учнів, особливо середнього і нижчого рівнів підготовки (Hallam, Himonides, 2022). Участь у музичних активностях зміцнює емоційний зв'язок з навчанням і допомагає учням розвивати музичну ідентичність (Creech et al., 2020).

Терапевтична функція. Відповідно до систематизації, здійсненої Juslin та Sloboda (2010), вплив музики на емоційний стан людини реалізується через кілька паралельних механізмів. Для педагогічної практики в умовах воєнного стану особливу цінність становлять два з них: механізм епізодичної пам'яті, завдяки якому знайома музика активує позитивні спогади і чинить стабілізуючий ефект, та ритмічне захоплення – мимовільна синхронізація фізіологічного ритму організму з музичним пульсом, що сприяє зниженню рівня тривоги. Знання про ці механізми дає педагогу можливість здійснювати обґрунтований і цілеспрямований добір репертуарного матеріалу (Hallam, 2010).

Стабілізаційна функція. В умовах VUCA-середовища (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity), яке характеризує сучасну воєнну реальність, передбачуваність набуває самостійного психологічного значення. Тривала активація стресових систем негативно впливає на нейропластичний розвиток і ускладнює навчання (Bauman-Field, 2024). Регулярне заняття зі знайомим репертуаром виконує нейробіологічну функцію: воно поступово знижує фоновий рівень збудження нервової системи. Емоційна передбачуваність музичного матеріалу сприяє формуванню психологічного комфорту учня (Олексюк, 2013:74).

Освітня функція. Музичні заняття формують відчуття досягнення, зміцнюють наполегливість і допомагають дітям ефективніше виражати емоції (Hallam, 2016). Сучасний репертуар підсилює цей ефект через соціокультурну актуальність матеріалу: учень розвиває технічні навички на особистісно значущій для нього музиці, що підвищує увагу до деталей виконання. Саме доступний, упізнаваний матеріал забезпечує відчуття негайного результату – критично важливе для збереження мотивації учнів, що пережили травму (Lin, 2025).

3. Репертуарна модель за рівнями підготовки.

Ефективний добір репертуару ґрунтується на трьох критеріях: педагогічна доцільність, емоційна резонансність і культурна ідентифікація. Наскрізний принцип – забезпечення відчутного прогресу: учень має отримати досвід успіху вже на початковому етапі роботи з матеріалом. Додатковий воєнчасний критерій – емоційна безпечність: педагог заздалегідь оцінює можливий тригерний вплив матеріалу для кожного учня індивідуально.

Початковий рівень: упізнаваність і автономія. Пріоритетний механізм – епізодична пам'ять: упізнавана мелодія активує позитивні спогади і знижує тривогу ще до початку розучування (Juslin, Sloboda, 2010). Ключовий критерій добору на цьому рівні – не жанр і не епоха, а ступінь особистісного зв'язку учня з матеріалом.

З анімаційної музики педагогічно ефективними є теми з фільмів студії Ghibli: «Merry-Go-Round of Life» (комп. Дзьо Хісаїсі, аніме «Ходячий замок» реж. Хаяо Міядзакі) і «The Path of Wind» («Мій сусід Тоторо») у форматі «мелодія + педальний бас» – впізнавані, технічно посильні вже після 2–3 тижнів, емоційно теплі і позбавлені воєнних асоціацій. З мультсеріалів виявилися педагогічно ефективними теми з «Аватара: Легенда про Аанга» («The Avatar's Love») і «Гри престолів» у спрощеному перекладенні – для старших учнів із розвиненим культурним контекстом. (Ефективність зазначених творів ґрунтується на педагогічному досвіді автора.)

З ігрової музики пріоритет – твори з повільним темпом і короткими, легкими для запам'ятовування фразами: «Sweden» (Minecraft) – мінімалістична мелодика, природно лягає на одну струну; «Ruins» і «Hopes and Dreams» (Undertale) – ліричний характер, зручна позиція; головна тема «The Legend of Zelda» – впізнаваність для широкої аудиторії, чітка структура з повторами.

З народної музики найбільш педагогічно обґрунтованим є «Щедрик» М. Леонтовича: чоти-

ризвуковий остинатний мотив формує стабільність правої руки, коротка форма дає відчуття завершеності вже на першому тижні, а світова впізнаваність твору підсилює культурну гордість учня. «Їхав козак за Дунай» і «Ой у лузі червона калина» у простому одноголосному перекладенні задіюють механізм родинної пам'яті – особливо значущий для дітей-переселенців, для яких ці мелодії пов'язані з довоєнним домом.

Середній рівень: технічний розвиток і емоційна глибина. Репертуар має одночасно забезпечувати реальний технічний ріст і зберігати емоційну доступність; структурна передбачуваність матеріалу залишається важливим стабілізуючим чинником (Bauman-Field, 2024). «Estudios Sencillos» Брауера (I–X) – оптимальний вибір: кожен етюд є завершеною мініатюрою з виразним образом, медитативний характер знижує виконавську тривогу, а доступність позицій не обмежує музичну глибину (Kronenberg, 2013).

Серед сучасної української музики ефективними є аранжування «Океан Ельзи» («Обійми», «Квіти») і «Один в каное» («Човен») – технічно змістовні, ліричні й позбавлені важкого воєнного контексту.

Вищий рівень: сучасна музична мова і художня рефлексія. На цьому рівні на перший план виходить формування художнього мислення і здатність до смислового висловлювання – якості, що мають особливу психологічну цінність в умовах воєнного часу, повертаючи учневі суб'єктність і відчуття авторського інтерпретаторського бачення. «El Decameron Negro» Брауера – тричастинний програмний цикл на основі африканської міфології – вимагає управління тембром і динамікою (I частина), поліфонічної уваги (II частина) і ритмічного імпульсу (III частина); багат шарова образність дає учневі матеріал для власної інтерпретації. «Мелодія» М. Скорика у гітарному перекладенні – приклад твору з помірною технічною складністю і винятковою виразністю, що формує усвідомлений зв'язок із національною академічною традицією.

Залучення учня до самостійного аранжування особистісно значущого твору поєднує технічне завдання зі смисловим і терапевтичним, відповідаючи принципу автономії травма-інформованої педагогіки (Kramer, Berger, 2025).

Роль української музики на всіх рівнях підготовки. Включення сучасної та класичної української музики є базовим елементом репертуарної моделі – особливо в умовах, коли музична освіта стає механізмом культурної стійкості. Репертуар охоплює три шари: народна пісня у сучасній

обробці (гітарні версії «Верховино», «Місяць на небі», «Ой на горі два дубки»); авторська пісня воєнного часу («Стефанія» Kalush Orchestra, пісні Андрія Хливнюка); класична спадщина (обробки М. Лисенка, «Колискова» В. Косенка).

4. Методичні підходи

Травма-інформована педагогіка як концептуальна основа. Традиційна методика гітарної педагогіки потребує не заміни, а розширення. Відповіддю на виклики воєнного часу є концепція *trauma-informed music education*. Відповідно до систематизації, здійсненої Kramer та Berger (2025), ефективно музичне втручання спирається на шість принципів (розроблених SAMHSA і адаптованих для музично-освітнього контексту Kramer та Berger, 2025): забезпечення безпеки; надійність і прозорість; підтримка сильних сторін учня; співпраця та взаємність; надання вибору; культурна чутливість. Дослідження Українського католицького університету засвідчили: передбачуваність і структурованість музичного досвіду формують захисний ефект психологічної стабілізації в умовах травматичних реалій (Shiroka, Kuziy, 2025).

Ізо-принцип та індивідуалізація. Ключовий методичний принцип – динамічна індивідуалізація: поурочна діагностика актуального психоемоційного стану учня і коригування плану відповідно до неї. Педагог розрізняє два стани: учень потребує стимуляції (апатія, пасивність) або заспокоєння (гіперзбудженість, тривога). Інструментом регуляції є ізо-принцип (*iso principle*), запропонований І. Алтшулером у 1948 р. і описаний у роботі Heiderscheid та Madson (2015): він реалізується у двох фазах – спочатку педагог підбирає матеріал, споріднений з актуальним емоційним станом учня, а на другій фазі поступово скеровує виконавський процес у напрямку психологічно бажанішого стану через зміну темпу, характеру або тональності твору (Starcke et al., 2021). Коли учень переживає відчуття майстерності та автономії, формується внутрішня мотивація – стійкіша, ніж зовнішня (Hallam, Hímonides, 2022).

4.1. Структура заняття і роль педагога.

Передбачувана структура є самостійним стабілізуючим фактором. Рекомендована модель із чотирьох блоків: Блок 1 – контакт і налаштування (5–7 хв): неформальна розмова, перевірка емоційного стану учня, технічна розминка; Блок 2 – повторення і зміцнення (15–20 хв): знайомий матеріал, підтвердження компетентності; Блок 3 – новий матеріал (10–15 хв): може скорочуватися залежно від стану учня; Блок 4 – завершення (3–5 хв):

учень грає обраний ним «свій» твір. Педагог у цій моделі – не лише викладач, а фігура психологічної стабільності; встановлення довіри є критичним для травмочутливої роботи (Lin, 2025).

Типові помилки при виборі репертуару.

Перша – несистемний добір: педагог реагує на поточні запити без стратегічного бачення балансу, що призводить або до перекосу в бік легких, розважальних творів без технічного розвитку, або до академічного матеріалу без емоційного резонансу. Друга – ігнорування індивідуального психоемоційного стану: пісні з виразним воєнним текстом можуть посилити тривогу у дитини-переселенця. Третя – повна заміна академічного репертуару сучасним: завдання – не протиставлення, а інтеграція.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує: сучасний репертуар у класі гітари є системоутворюючим елементом педагогічного процесу в умовах воєнного часу. Основні результати:

1. «Сучасний репертуар» – функціональна категорія, що охоплює будь-який матеріал, актуальний для учня культурно, емоційно та особистісно-ціннісно; в умовах воєнного часу обов'язковим додатковим критерієм є емоційна безпечність матеріалу.

2. Сучасний репертуар виконує чотири рівноважливі функції – мотиваційну, терапевтичну, стабілізаційну та освітню; ефективність репертуарної роботи визначається їх балансом.

3. Диференційована репертуарна модель забезпечує ефект негайного досягнення, емоційну залученість і технічний розвиток на кожному рівні підготовки; українська музика є наскрізним стрижнем як інструмент культурної ідентичності та резиліентності.

4. Традиційна педагогіка гітари доповнюється принципами травма-інформованої освіти: поурочна діагностика психоемоційного стану учня, ізо-принцип, передбачувана структура заняття та реальний вибір для учня – не суперечать академічним стандартам, а збагачують педагогічну ефективність.

Практичне значення: запропоновані підходи можуть бути безпосередньо застосовані педагогами класів гітари в мистецьких школах України та використані при розробці навчально-методичних матеріалів. Перспективи подальших досліджень: емпірична верифікація підходів у форматі педагогічного експерименту; розширення моделі на інші інструментальні класи; вивчення довготривалих ефектів у повоєнний період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іліїчук Л. В. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу як індикатор якості освіти в умовах воєнного стану. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. 2023. № 2(9). С. 12–21.
2. Олексюк О. М. *Музична педагогіка* : навч. посіб. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. 248 с.
3. Ростовський О. Я. *Теорія і методика музичної освіти* : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
4. Azaryahu L. Resilience and refuge: How wartime shaped the role and perceptions of music educators in elementary schools. *Research Studies in Music Education*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1177/1321103X251413560>
5. Bauman-Field B. Trauma-informed classroom management in music education: A literature review. *Update: Applications of Research in Music Education*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1177/87551233231173149>
6. Bradley D., Hess J. (ред.). *Trauma and resilience in music education: Haunted melodies*. New York : Routledge, 2022.
7. Creech A., Varvarigou M., Hallam S. *Contexts for music learning and participation: Developing and sustaining musical possible selves*. Cham : Springer, 2020.
8. Geipel J., Koenig J., Hillecke T. K., Resch F., Kaess M. Music-based interventions to reduce internalizing symptoms in children and adolescents: A meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*. 2018. Vol. 225. P. 647–656. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.08.035>
9. Hallam S. The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. *International Journal of Music Education*. 2010. Vol. 28, № 3. P. 269–289. <https://doi.org/10.1177/0255761410370658>
10. Hallam S. Motivation to learn. In: McPherson G. E. (Ed.). *The child as musician: A handbook of musical development*. 2nd ed. Oxford : Oxford University Press, 2016. P. 285–309.
11. Hallam S., Himonides E. *The power of music: An exploration of the evidence*. Cambridge : Open Book Publishers, 2022. <https://doi.org/10.11647/OBP.0292>
12. Heiderscheidt A., Madson A. T. Use of the iso principle as a central method in mood management: A music psychotherapy clinical case study. *Music Therapy Perspectives*. 2015. Vol. 33, № 1. P. 45–52. <https://doi.org/10.1093/mtp/miu042>
13. Juslin P. N., Sloboda J. A. (ред.). *Handbook of music and emotion: Theory, research, applications*. Oxford : Oxford University Press, 2010.
14. Kronenberg C. Guitar composer Leo Brouwer: The concept of a universal language. *Tempo*. 2008. Vol. 62, № 245. P. 30–46. <https://doi.org/10.1017/S004029820800017X>
15. Kronenberg C. The pedagogical value of Léo Brouwer's Études Simples: A perspective on preserving an exquisite, yet neglected custom. *International Journal of Music Education*. 2013. Vol. 31, № 2. P. 130–147. <https://doi.org/10.1177/0255761413480916>
16. Kramer A., Berger E. An integrative review of trauma-informed music interventions in educational settings. *Journal of Music Therapy*. 2025. Vol. 62, № 2. <https://doi.org/10.1093/jmt/thaf011>
17. Lin K. Trauma-sensitive teaching: Supporting refugee students through music education. *Research Studies in Music Education*. 2025. <https://doi.org/10.1177/02557614241307698>
18. Rating Group. *Зміни в ментальному здоров'ї та благополуччі дітей: сімейне опитування дітей і батьків (Family 360°)*. Київ, 2025. URL: <https://www.ratinggroup.ua/en/news/family360-mh-1> (дата звернення: 28.03.2026).
19. Shyroka A., Kuziy M. Music for healing the wounds of war: Exploring trauma-informed principles in musical events. *Musiktherapeutische Umschau*. 2025. Vol. 46, № 3. P. 244–260. <https://doi.org/10.13109/muum.2025.46.3.244a>
20. Starcke K., Mayr J., von Georgi R. Emotion modulation through music after sadness induction – the iso principle in a controlled experimental study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021. Vol. 18, № 23. Art. 12486. <https://doi.org/10.3390/ijerph182312486>
21. de Witte M., Spruit A., van Hooren S., Moonen X., Stams G.-J. Effects of music interventions on stress-related outcomes: a systematic review and two meta-analyses. *Health Psychology Review*. 2020. Vol. 14, № 2. P. 294–324. <https://doi.org/10.1080/17437199.2019.1627897>

REFERENCES

1. Iliichuk L. V. (2023) Psykosotsialna pidtrymka uchasnykiv osvithnoho protsesu yak indyktor yakosti osvity v umovakh voiennoho stanu [Psychosocial support of educational process participants as an indicator of education quality under martial law]. *Naukovyi zhurnal Khorytskoi natsionalnoi akademii*, 2(9), 12–21. [in Ukrainian]
2. Oleksiuk O. M. (2013) *Muzychna pedahohika* [Music pedagogy]. Kyiv : Borys Hrinchenko Kyiv University. 248 p. [in Ukrainian]
3. Rostovskyi O. Ya. (2011) *Teoriia i metodyka muzychnoi osvity* [Theory and methodology of music education]. Ternopil : Navchalna knyha – Bohdan. 640 p. [in Ukrainian]
4. Azaryahu L. (2025) Resilience and refuge: How wartime shaped the role and perceptions of music educators in elementary schools. *Research Studies in Music Education*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/1321103X251413560>
5. Bauman-Field B. (2024) Trauma-informed classroom management in music education: A literature review. *Update: Applications of Research in Music Education*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1177/87551233231173149>
6. Bradley D., Hess J. (Eds.). (2022) *Trauma and resilience in music education: Haunted melodies*. New York : Routledge.

7. Creech A., Varvarigou M., Hallam S. (2020) *Contexts for music learning and participation: Developing and sustaining musical possible selves*. Cham : Springer.
8. Geipel J., Koenig J., Hillecke T. K., Resch F., Kaess M. (2018) Music-based interventions to reduce internalizing symptoms in children and adolescents: A meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*, 225, 647–656. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.08.035>
9. Hallam S. (2010) The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. *International Journal of Music Education*, 28(3), 269–289. <https://doi.org/10.1177/0255761410370658>
10. Hallam S. (2016) Motivation to learn. In McPherson G. E. (Ed.), *The child as musician: A handbook of musical development* (2nd ed., pp. 285–309). Oxford : Oxford University Press.
11. Hallam S., Himonides E. (2022) *The power of music: An exploration of the evidence*. Cambridge : Open Book Publishers. <https://doi.org/10.11647/OBP.0292>
12. Heiderscheid A., Madson A. T. (2015) Use of the iso principle as a central method in mood management: A music psychotherapy clinical case study. *Music Therapy Perspectives*, 33(1), 45–52. <https://doi.org/10.1093/mtp/miu042>
13. Juslin P. N., Sloboda J. A. (Eds.). (2010) *Handbook of music and emotion: Theory, research, applications*. Oxford : Oxford University Press.
14. Kronenberg C. (2008) Guitar composer Leo Brouwer: The concept of a universal language. *Tempo*, 62(245), 30–46. <https://doi.org/10.1017/S004029820800017X>
15. Kronenberg C. (2013) The pedagogical value of Léo Brouwer's *Études Simples*: A perspective on preserving an exquisite, yet neglected custom. *International Journal of Music Education*, 31(2), 130–147. <https://doi.org/10.1177/0255761413480916>
16. Kramer A., Berger E. (2025) An integrative review of trauma-informed music interventions in educational settings. *Journal of Music Therapy*, 62(2). <https://doi.org/10.1093/jmt/thaf011>
17. Lin K. (2025) Trauma-sensitive teaching: Supporting refugee students through music education. *Research Studies in Music Education*. <https://doi.org/10.1177/02557614241307698>
18. Rating Group. (2025) *Zminy v mentalnomu zdorovi ta blahopoluchchi ditei: simeinie opytuvannia ditei i batkiv (Family 360°)* [Changes in children's mental health and well-being: family survey of children and parents]. Kyiv. URL: <https://www.ratinggroup.ua/en/news/family360-mh-1> (accessed: 28.03.2026). [in Ukrainian]
19. Shyroka A., Kuziy M. (2025) Music for healing the wounds of war: Exploring trauma-informed principles in musical events. *Musiktherapeutische Umschau*, 46(3), 244–260. <https://doi.org/10.13109/muum.2025.46.3.244a>
20. Starcke K., Mayr J., von Georgi R. (2021) Emotion modulation through music after sadness induction – the iso principle in a controlled experimental study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(23), Article 12486. <https://doi.org/10.3390/ijerph182312486>
21. de Witte M., Spruit A., van Hooren S., Moonen X., Stams G.-J. (2020) Effects of music interventions on stress-related outcomes: a systematic review and two meta-analyses. *Health Psychology Review*, 14(2), 294–324. <https://doi.org/10.1080/17437199.2019.1627897>

Дата першого надходження статті до видання: 27.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

